

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-328/25-42719/2

Podgorica, 10.12.2025. godine

Za: MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, Rimski trg 46, Podgorica
gospodinu, Niku Gjelošhaju, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog uredbe o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije

Veza: Vaš akt br. 07-325/25-6155/1 od 03.12.2025. godine

Poštovani gospodine Gjelošhaj,

Povodom *Predloga uredbe o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Predloženom Uredbom se definiše koje vrste sporazuma između učesnika na tržištu, kako konkurenata, tako i onih koji nisu konkurenti, mogu biti smatrane opravdanim sa aspekta efikasnosti, inovacija i tehnološkog razvoja, i utvrđuje pragove tržišnih udjela, zabranjena i isključena ograničenja u ovim sporazumima, kao i kriterijume pod kojima se može ukinuti izuzeće u pojedinačnim slučajevima. Takođe, donošenje Uredbe je potrebno radi pune usklađenosti sa aktuelnom pravnom tekovinom Evropske unije, obezbeđivanja jasnog i predvidivog pravnog okvira za privredne subjekte koji su nosioci prava na tehnologiji, kao i one kojima je potrebna licenca na tehnologiji za obavljanje privredne djelatnosti.

Na tekst Predloga uredbe i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da za sprovođenje Uredbe nije potrebno dodatno izdvajanje finansijskih sredstava iz budžeta.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta nema primjedbi na *Predlog uredbe o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Na osnovu člana 11 stav 1 Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21), Vlada Crne Gore, na sjednici od [•] donijela je:

UREDBU

O USLOVIMA I KRITERIJUMIMA ZA GRUPNO IZUZEĆE OD ZABRANE SPORAZUMA O PRENOSU TEHNOLOGIJE

Predmet

Član 1

Ovom uredbom propisuju se uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije.

Sporazumi na koje se primjenjuje grupno izuzeće

Član 2

Izuzimaju se od zabrane iz člana 8 Zakona o zaštiti konkurencije (u daljem tekstu: Zakon) svi sporazumi o prenosu tehnologije koji ispunjavaju uslove iz člana 9 Zakona i iz ove uredbe. (Article 2(1), 316/2014)

Grupno izuzeće iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na sporazume o prenosu tehnologije koji sadrže ograničenja konkurencije koja su obuhvaćena članom 8 Zakona. (Article 2(2) 316/2014)

Grupno izuzeće iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i na ugovorne odredbe sporazuma o prenosu tehnologije koje se odnose na kupovinu proizvoda od strane sticaoca licence, odnosno odredbe koje se odnose na licenciranje ili na ustupanje drugih prava intelektualne svojine ili posebnog znanja i iskustva sticaoca licence ako, i u mjeri u kojoj su te ugovorne odredbe neposredno povezane s proizvodnjom ili prodajom ugovornih proizvoda. (Article 2(3) 316/2014)

Odredbe ove uredbe primjenjuju se samo na sporazume kojima davalac licence omogućava korisniku licence i/ili jednom ili više njegovih podizvođača da iskorišćavaju licencirana prava na tehnologiju u svrhu proizvodnje roba ili pružanja usluga. Odredbe ove uredbe ne primjenjuju na sporazume o licenciranju koji su sadržani u sporazumima o istraživanju i razvoju ili sporazumima o specijalizaciji. (Article 9, 316/2014)

Trajanje izuzeća

Član 3

Izuzeće od zabrane restriktivnih sporazuma iz člana 2 ove uredbe primjenjuje se za sve vrijeme trajanja licenciranih prava na tehnologiju, odnosno sve dok licencirana prava ne isteknu, prestanu da važe ili budu oglašena ništavim.

Kada je predmet sporazuma o prenosu tehnologije posebno znanje i iskustvo, izuzeće od zabrane restriktivnog sporazuma iz člana 2 uredbe primjenjuje se sve dok posebno znanje i iskustvo predstavlja poslovnu tajnu. Međutim, ako posebno znanje i iskustvo postane opšte poznato javnosti kao rezultat aktivnosti sticaoca licence, izuzeće se primjenjuje za vrijeme trajanja sporazuma. (Article 2(2) 316/2014)

Značenje izraza

Član 4

(Article 1(1), 316/2014)

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

- 1) **sporazum** znači sporazum, odluku udruženja učesnika na tržištu ili usaglašenu praksu;
- 2) **prava na tehnologiju** znači posebno znanje i iskustvo, kao i sljedeća prava ili njihovu kombinaciju, uključujući i prijave za priznanje ili zahtjeve za registraciju tih prava: patente, korisne modele, prava

na dizajn, topografije poluprovodnika; sertifikate o dodatnoj zaštiti za medicinske proizvode ili druge proizvode za koje se mogu dobiti sertifikati o dodatnoj zaštiti, sertifikat oplemenjivača biljne sorte, i autorska prava na kompjuterskim programima (softverima);

3) **sporazum o prenosu tehnologije** je:

- a) sporazum o licenciranju prava na tehnologiji između dva učesnika na tržištu sa ciljem proizvodnje ugovornih proizvoda od strane korisnika licence i/ili njegovih podizvođača;
- b) ustupanje prava na tehnologiju između dva učesnika na tržištu sa ciljem proizvodnje ugovornih proizvoda, pri čemu dio rizika u vezi sa eksploatacijom licencirane tehnologije nastavlja da snosi davalac licence;

4) **recipročni sporazum** znači sporazum o prenosu tehnologije u kome dva učesnika na tržištu, u istom ili odvojenim ugovorima, jedan drugom daju licencu za pravo na tehnologiju i kada se navedene licence odnose na konkurentske tehnologije ili se mogu koristiti za proizvodnju konkurentskih proizvoda;

5) **nerecipročni sporazum** znači sporazum o prenosu tehnologije u kome jedan učesnik na tržištu daje drugom učesniku na tržištu licencu za pravo na tehnologiju, ili u kome dva učesnika na tržištu jedan drugom daju takvu licencu, ali se te licence ne odnose na konkurentske tehnologije i ne mogu se koristiti za proizvodnju konkurentskih proizvoda;

6) **proizvod** znači robu ili uslugu, uključujući i poluproizvod i uslugu, kao i finalni proizvod i uslugu;

7) **ugovorni proizvod** znači proizvod koji je proizveden, direktno ili indirektno, korišćenjem licencirane tehnologije;

8) **prava intelektualne svojine** uključuju prava industrijske svojine, a posebno patente i žigove, autorsko pravo i srodna prava;

9) **posebno znanje i iskustvo** (*know-how*) je skup praktičnih informacija, koji je nastao kao proizvod iskustva i testiranja, a koji je:

- a) tajan, odnosno nije opšte poznat ili lako dostupan;
- b) značajan, odnosno važan i koristan za proizvodnju ugovornih proizvoda; i
- c) prepoznatljiv, odnosno opisan na dovoljno sveobuhvatan način da se može provjeriti da li ispunjava kriterijume tajnosti i značajnosti;

10) **relevantno tržište proizvoda** znači tržište ugovornih proizvoda i njihovih zamjenskih proizvoda, tj. svih onih proizvoda koje kupac smatra međusobno zamjenljivim zbog njihovih karakteristika, njihove cijene i namjene;

11) **relevantno tržište tehnologije** znači tržište za licencirana prava na tehnologiju i njene supstitute, odnosno tržište svih prava na tehnologije koje sticalac licence smatra međusobno zamjenljivim, a uzevši u obzir karakteristike prava na tehnologiju, naknada koje se plaćaju za ta prava i njihove namjeravane upotrebe;

12) **relevantno geografsko tržište** znači područje na kome su relevantni učesnici na tržištu uključeni u ponudu i potražnju proizvoda ili licenciranje prava na tehnologije, na kome su uslovi konkurencije dovoljno homogeni i koje se može razlikovati od susjednih područja jer su uslovi konkurencije na tim područjima značajno različiti;

13) **konkurenti** znači učesnike na tržištu koji međusobno konkurišu na relevantnom tržištu, odnosno:

- a) učesnike na tržištu koji međusobno konkurišu na relevantnom tržištu na kome se licenciraju prava na tehnologije, odnosno koji daju licence za prava na konkurentske tehnologije (stvarni konkurenti na relevantnom tržištu);
- b) učesnike na tržištu koji međusobno konkurišu na relevantnom tržištu na kom se prodaju ugovorni proizvodi, odnosno učesnike na tržištu koji bi oba, u odsustvu sporazuma o prenosu tehnologije bili aktivni na relevantnom tržištu ili relevantnim tržištima na kojima se prodaju ugovorni proizvodi (stvarni konkurenti na relevantnom tržištu) ili koji bi, u odsustvu sporazuma o prenosu tehnologije, na realističnoj, a ne samo na teoretskoj osnovi, u slučaju malog, ali trajnog povećanja relativnih cijena, mogli u kratkom roku da izvrše potrebna dodatna ulaganja ili snose druge neophodne troškove prelaska kako bi ušli na relevantno tržište ili relevantna tržišta (potencijalni konkurenti);

14) **sistem selektivne distribucije** znači sistem distribucije u kome se davalac licence obvezuje da da licencu za proizvodnju ugovornih proizvoda, posredno ili neposredno, samo sticaocima licence koji su odabrani na osnovu posebnih kriterijuma, a ti sticaoci licence se obavezuju da neće prodavati ugovorne

proizvode neovlaštenim distributerima na teritoriji koju je davalac licence odredio za primjenu tog sistema;

- 15) **isključiva licence** znači licencu u skladu s kojom samom davaocu licence nije dozvoljeno da proizvodi na osnovu licenciranih prava na tehnologiju, niti mu je dozvoljeno licenciranje licenciranih prava na tehnologiju trećim licima, generalno ili za neku konkretnu namjenu ili na konkretnoj teritoriji;
- 16) **ekskluzivna teritorija** je dodijeljena teritorija na kojoj je isključivo jedan korisnik licence ovlašten da obavlja proizvodnju ugovornog proizvoda, ali gdje je moguće i davanje odobrenja dodatnom korisniku licence za proizvodnju ugovornog proizvoda za određenog kupca na određenoj teritoriji, kada je druga licence izdata sa ciljem omogućavanja dodatnog izvora snabdijevanja za tog kupca;
- 17) **ekskluzivna grupa kupaca** znači grupu kupaca za koju je samo jednom učesniku sporazuma o prenosu tehnologije dopuštena aktivna prodaja ugovornih proizvoda proizvedenih primjenom licencirane tehnologije.

Povezani učesnici na tržištu

Član 5

(Article 2(2), 316/2014)

Za potrebe ove uredbe, izrazi učesnik na tržištu, davalac licence i sticalac licence uključuju njihove odgovarajuće povezane učesnike na tržištu, odnosno:

- 1) učesnike na tržištu nad kojima učesnik sporazuma o prenosu tehnologije neposredno ili posredno ima:
 - i) ovlaštenje da ostvaruje više od polovine glasačkih prava; ili
 - ii) ovlaštenje da imenuje više od polovine članova nadzornog odbora, odbora direktora ili drugih organa ovlaštenih za zastupanje učesnika na tržištu; ili
 - iii) pravo da upravlja poslovanjem privrednog subjekta;
- 2) učesnike na tržištu koji neposredno ili posredno imaju prema učesniku sporazuma o prenosu tehnologije neka od prava ili ovlaštenja iz tačke 1 ovog stava;
- 3) učesnike na tržištu nad kojima učesnik na tržištu iz tačke 2 neposredno ili posredno ima neka od prava ili ovlaštenja iz tačke 1 ovog stava;
- 4) učesnike na tržištu nad kojima učesnik sporazuma o prenosu tehnologije, zajedno sa jednim ili više učesnika na tržištu iz tač. 1–3 ovog člana, ili nad kojima dva ili više tih učesnika na tržištu zajednički, imaju neka od prava ili ovlaštenja iz tačke 1 ovog stava;
- 5) učesnike na tržištu nad kojima neka od prava ili ovlaštenja iz tačke 1 ovog stava zajednički imaju:
 - i) učesnici sporazuma o prenosu tehnologije ili njihovi povezani učesnici na tržištu iz tač. 1–4 ovog stava; ili
 - ii) jedan ili više učesnika sporazuma o prenosu tehnologije, odnosno jedan ili više njihovih povezanih učesnika na tržištu iz tač. 1–4 ovog stava, i jedno ili više trećih lica.

Pragovi tržišnih udjela

Član 6

U slučaju zaključenja sporazuma o prenosu tehnologije u kome su ugovorne strane učesnici na tržištu koji su konkurenti, grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe primjenjuje ako zajednički tržišni udio ugovornih strana nije veći od 20% na relevantnom tržištu ili relevantnim tržištima. (Article 3(1), 316/2014)

Ako učesnici na tržištu koji su ugovorne strane sporazuma o prenosu tehnologije nisu konkurenti, grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe primjenjuje se ako tržišni udio nijedne od ugovornih strana nije veći od 30% na relevantnom tržištu na kome ta ugovorna strana obavlja privrednu djelatnost. (Article 3(2), 316/2014)

(Article 8(1), 316/2014)

Za potrebe primjene pragova tržišnog udjela utvrđenih u st. 1 i 2 ovog člana primjenjuju se sljedeća pravila:

- 1) tržišni udio se izračunava se na osnovu podataka o vrijednosti prodaje na tržištu, a ako podaci o vrijednosti prodaje na tržištu nisu dostupni, za utvrđivanje tržišnog udjela mogu se koristiti procjene na osnovu drugih pouzdanih podataka o tržištu, uključujući obim prodaje;
- 2) tržišni udio se izračunava se na osnovu podataka koji se odnose na prethodnu kalendarsku godinu;
- 3) tržišni udio učesnika na tržištu iz člana 5 stav 1 tačka 5 jednako se raspoređuje na svakog učesnika na tržištu koji ima prava ili ovlaštenja navedena u članu 5 stav 1 tačka 1;

- 4) tržišni udio davaoca licence na relevantnom tržištu za licencirana prava na tehnologiju izračunava se na osnovu prisustva licencirane tehnologije na jednom ili više relevantnih tržišta (uključujući tržište proizvoda i geografsko tržište) na kojima se ugovorni proizvodi prodaju, odnosno na osnovu podataka o ukupnoj prodaji ugovornih proizvoda koje su proizveli davalac licence i svi njegovi sticaoci licence;
- 5) ukoliko tržišni udio iz člana 6 st. 1 i 2 u početku ne iznosi više od 20%, odnosno 30% tržišnog udjela, kako je primjenljivo, pa se naknadno poveća iznad navedenih pragova, izuzeće iz člana 2 ove uredbe nastavlja da se primjenjuje tokom perioda od dvije uzastopne kalendarske godine počevši od isteka godine u kojoj je prvi put pređen prag od 20% tržišnog udjela kod sporazuma između konkurenata, odnosno prag od 30% tržišnog udjela kod sporazuma između učesnika na tržištu koji nisu konkurenti.

Zabranjena ograničenja u sporazumima između konkurenata

Član 7

(Article 4(1), 316/2014)

Grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe ne primjenjuje se na sporazume o prenosu tehnologija između konkurenata koji direktno ili indirektno, pojedinačno ili zajedno sa drugim činiocima pod kontrolom ugovornih strana imaju za cilj:

- 1) ograničenja prava jedne ugovorne strane da samostalno utvrđuje prodajnu cijenu u daljoj prodaji trećim stranama; (Article 4(1)(a), 316/2014)
- 2) ograničenja obima proizvodnje ugovornog proizvoda, osim ograničenja nametnutih korisniku licence iz neregipročnog sporazuma, ili ograničenja koja su nametnuta samo jednom od korisnika licence u reciprocnom sporazumu; (Article 4(1)(b), 316/2014)
- 3) podjelu tržišta ili kupaca, osim: (Article 4(1)(c), 316/2014)
 - i) ugovorne obaveze davaoca i/ili primaoca licence, na osnovu neregipročnog sporazuma, da ne proizvode na osnovu licenciranih prava na tehnologiju unutar teritorije koja je isključivo rezervisana za drugog učesnika u sporazumu, i/ili da ne prodaje, aktivno i/ili pasivno, na teritoriji koja je ekskluzivno dodijeljena, ili grupi kupaca koji su rezervisani, za drugog učesnika u sporazumu;
 - ii) ograničenja, na osnovu neregipročnog sporazuma, za sticaoca licence da aktivno prodaje na određenoj teritoriji ili određenoj grupi kupaca koji su na ekskluzivnoj osnovi dodijeljeni drugom sticaocu licence od strane davaoca licence, i pod uslovom da drugi sticalac licence nije bio konkurent davaocu licence u vrijeme zaključenja njegovog ugovora o licenci;
 - iii) obaveze nametnute korisniku licence da proizvodi ugovorni proizvod isključivo za sopstvene potrebe, ali bez ograničenja korisnika licence da ugovorni proizvod prodaje aktivno i pasivno kao rezervne djelove za sopstvene proizvode;
 - iv) obaveze nametnute korisniku licence, na osnovu neregipročnog sporazuma, da proizvodi ugovorni proizvod samo za određenog kupca, kada je pravo na korišćenje licence prenijeto s ciljem obezbjeđivanja alternativnog izvora snabdijevanja za tog kupca.
- 4) ograničavanje sticaoca licence u mogućnosti da iskorišćava sopstvena prava na tehnologiju ili ograničavanje bilo koje ugovorne strane u mogućnosti da sprovodi istraživanja i razvoj, osim u slučajevima kada je ograničenje prava na istraživanje i razvoj neophodno kako bi se spriječilo otkrivanje licenciranoga posebnog znanja i iskustva trećim licima. (Article 4(1)(d), 316/2014)

U slučaju da sporazum o prenosu tehnologije sadrži bilo koje zabranjeno ograničenje iz ovog člana, grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe neće se primjenjivati na cjelokupan takav sporazum o prenosu tehnologije koji sadrži navedeno ograničenje. (Recitals, para. 14, 316/2014)

Zabranjena ograničenja u sporazumima između učesnika na tržištu koji nisu konkurenti

Član 8

Grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe ne primjenjuje se na sporazume o prenosu tehnologija između učesnika na tržištu koji nisu konkurenti, a koji direktno ili indirektno, pojedinačno ili zajedno sa drugim činiocima pod kontrolom ugovornih strana imaju za cilj: (Article 4(2), 316/2014)

- 1) ograničenje prava ugovorne strane da samostalno utvrđuje cijene u daljoj prodaji trećim licima, ne dovodeći u pitanje mogućnost utvrđivanja maksimalne ili preporučene prodajne cijene pod uslovom da takvo preporučivanje cijene nema za posljedicu utvrđivanje cijene u fiksnom ili minimalnom iznosu kao rezultat pritiska ili podsticaja od strane bilo koje ugovorne strane; (Article 4(2)(a), 316/2014)
- 2) ograničenje korisniku licence pasivne prodaje ugovornih proizvoda na određenoj teritoriji ili određenoj grupi kupaca, osim: (Article 4(2)(b), 316/2014)

- i) ograničenja pasivne prodaje na teritoriji ili grupi kupaca koju je ekskluzivno za sebe zadržao davalac licence;
 - ii) obaveze proizvodnje ugovornog proizvoda isključivo za sopstvene potrebe, pod uslovom da je sticalac licence slobodan da aktivno i pasivno prodaje ugovorni proizvod kao rezervne djelove za sopstveni proizvod;
 - iii) obaveze proizvodnje ugovornog proizvoda isključivo za određenog kupca, kada je licenca izdata sa ciljem obezbjeđivanja alternativnog izvora snabdijevanja za tog kupca;
 - iv) ograničenja za sticaoca licence koji se bavi prodajom na veliko da prodaje krajnjim korisnicima;
 - v) ograničenja za članove sistema selektivne distribucije da prodaju distributerima koji nisu prethodno odobreni od strane davaoca licence.
- 3) ograničenje aktivne ili pasivne prodaje krajnjim korisnicima od strane korisnika licence koji posluje na nivou maloprodaje u okviru sistema selektivne distribucije, a ne dovodeći u pitanje pravo da se ograniči takav korisnik licence da posluje izvan odobrenog mjesta sjedišta i poslovanja. (Article 4(2)(c), 316/2014)

Ako ugovorne strane nijesu konkurenti u trenutku zaključenja sporazuma, ali to postanu u toku trajanja sporazuma, tokom cijelog trajanja sporazuma primjenjuje se ovaj član 8 ove uredbe, a ne član 7 ove uredbe, osim ako je sporazum naknadno materijalno izmijenjen. Materijalna izmjena uključuje sklapanje novog sporazuma o prenosu tehnologije između konkurenata, a koji se odnosi na konkurentna prava na tehnologiju. (Article 4(3), 316/2014)

U slučaju da sporazum o prenosu tehnologije sadrži bilo koje zabranjeno ograničenje iz ovog člana, grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe neće se primjenjivati na cjelokupan takav sporazum o prenosu tehnologije koji sadrži navedeno ograničenje. (Recitals, para. 14, 316/2014)

Isključena ugovorna ograničenja

Član 9

Grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe ne primjenjuje se ni na jednu od sljedećih ugovornih obaveza sadržanih u sporazumima o prenosu tehnologije: (Article 5(1), 316/2014)

- 1) svaku neposrednu ili posrednu obavezu sticaoca licence da davaocu licence ili trećem licu koje odredi davalac licence da isključivu licencu ili dodijeli prava, u cjelini ili djelimično, u vezi sa sopstvenim unaprjeđenjem ili sopstvenom novom primjenom licencirane tehnologije; (Article 5(1)(a), 316/2014) ili
- 2) svaku neposrednu ili posrednu obavezu jedne ugovorne strane da ne osporava zakonitost prava na zaštitu intelektualne svojine čiji je nosilac u Crnoj Gori druga strana, ne dovodeći u pitanje mogućnost, u slučaju isključive licence, raskida sporazuma o prenosu tehnologije ukoliko korisnik licence osporava valjanost bilo kog licenciranog prava na tehnologiju; (Article 5(1)(b), 316/2014) ili
- 3) svaku neposrednu ili posrednu obavezu jedne ugovorne strane da ne osporava zakonitost prava na zaštitu intelektualne svojine čiji je nosilac u Evropskoj Uniji druga strana, ne dovodeći u pitanje mogućnost, u slučaju isključive licence, raskida sporazuma o prenosu tehnologije ukoliko korisnik licence osporava valjanost bilo kog licenciranog prava na tehnologiju. (Article 5(1)(b), 316/2014)

Ako ugovorne strane nijesu konkurenti, grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe ne primjenjuje se na bilo koju direktnu ili indirektnu obavezu kojom se ograničava sticalac licence da koristi sopstvena prava na određenoj tehnologiji ili ograničenja prava bilo koje ugovorne strane da sprovodi istraživanje i razvoj, osim u slučaju kada je takvo ograničenje istraživanja i razvoja neophodno radi sprječavanja objavljivanja licenciranog posebnog znanja i iskustva trećim licima. (Article 5(2), 316/2014)

Ukoliko sporazum o prenosu tehnologije sadrži neko od isključenih ograničenja iz ovog člana, grupno izuzeće iz člana 2 ove uredbe neće se primjenjivati na to isključeno ograničenje, dok će se na preostale odredbe takvog sporazuma i dalje primjenjivati grupno izuzeće. (Recitals, para. 15, 316/2014)

Ukidanje izuzeća za pojedinačne slučajeve

Član 10

Agencija za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: Agencija) može ukinuti primjenu grupnog izuzeća iz ove uredbe na sporazum ili grupu sporazuma nakon sprovođenja ispitnog postupka iz člana 28 Zakona, ako u bilo kom specifičnom slučaju utvrdi da sporazum o prenosu tehnologije na koji se primjenjuje izuzeće iz člana 2 ove uredbe ipak ostvaruje efekte koji nisu u skladu s članom 9 Zakona, a posebno u slučajevima: (Article 6(2), 316/2014)

- 1) ako je tehnologiji treće strane ograničen pristup tržištu, na primjer zbog kumulativnog efekta paralelnih mreža sličnih restriktivnih sporazuma na osnovu kojih je sticaocima licence zabranjeno da koriste tehnologije trećih lica; ili (Article 6(1)(a), 316/2014)
- 2) ako je potencijalnim sticaocima licence ograničen pristup tržištu, na primjer zbog kumulativnog efekta paralelnih mreža sličnih restriktivnih sporazuma na osnovu kojih je davaocima licence zabranjeno davanje licence drugim sticaocima licence, ili zbog toga što je jedini vlasnik tehnologije koji daje licencu na relevantna prava na tehnologiju zaključio ugovor o isključivoj licenci sa korisnikom licence koji je već aktivan na tržištu proizvoda na osnovu zamjenljivih prava na tehnologiji. (Article 6(1)(b), 316/2014)

Ako paralelne mreže sličnih sporazuma o prenosu tehnologije obuhvataju više od 50% relevantnog tržišta, odredbe ove uredbe neće se primjenjivati na sporazume o prenosu tehnologije koji sadrže posebna ograničenja u vezi sa tim tržištem. (Article 7(1), 316/2014)

Odložena primjena

Član 11

Odredba člana 9 stav 1 tačka 3 ove uredbe primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Usklađivanje postojećih sporazuma

Član 12

Sporazumi zaključeni prije stupanja na snagu ove uredbe uskladiće se sa odredbama ove uredbe u roku od tri mjeseca od dana njenog stupanja na snagu.

Prestanak važenja

Član 13

Danom stupanja na snagu ove uredbe, prestaje da važi Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije („Službeni list CG“ broj 59/14).

Stupanje na snagu

Član 14

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I. OSNOV ZA DONOŠENJE UREDBE

Pravni osnov za donošenje ove uredbe je sadržan u članu 11 stav 1 Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21), kojim je između ostalog, propisano da se uslovi, postupak i kriterijumi izuzeća po vrstama sporazuma utvrđuju propisom Vlade Crne Gore.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE UREDBE

Donošenje predložene uredbe ima za cilj prenošenje u crnogorski pravni sistem Regulative Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. marta 2014. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije (*Commission Regulation (EU) No 316/2014 of 21 March 2014 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to categories of technology transfer agreements*). Navedena Regulativa reguliše primjenu člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije, odnosno propisuje uslove pod kojima se određene kategorije sporazuma o licenciranju prava na tehnologiju, uključujući sporazume o prenosu prava intelektualne svojine i pripadajućeg posebnog znanja i iskustva (*know-how*), izuzimaju od opšte zabrane propisane članom 101 stav 1 UFEU. Ova uredba definiše koje vrste sporazuma između učesnika na tržištu, kako konkurenata, tako i onih koji nisu konkurenti, mogu biti smatrane opravdanim sa aspekta efikasnosti, inovacija i tehnološkog razvoja, i utvrđuje pragove tržišnih udjela, zabranjena i isključena ograničenja u ovim sporazumima, kao i kriterijume pod kojima se može ukinuti izuzeće u pojedinačnim slučajevima. Time se postiže pravna sigurnost za učesnike na tržištu koji razvijaju i komercijalizuju tehnologiju, a istovremeno se obezbjeđuje da licencni aranžmani ne budu sredstvo za narušavanje konkurencije na relevantnim tržištima.

Sporazumi o prenosu tehnologije doprinose ekonomskoj efikasnosti i unaprjeđenju konkurencije, jer sprječavaju nepotrebno dupliranje istraživanja i razvoja, podstiču inicijativu za početna istraživanja, jačaju inovativnost i omogućavaju veću konkurentnost na tržištu proizvoda. Takvi mogući pozitivni efekti sporazuma o prenosu tehnologije na efikasnost i konkurenciju prevagnuće nad eventualnim negativnim efektima samo ukoliko učesnici u sporazumima nemaju značajnu tržišnu snagu, odnosno ukoliko su izloženi dovoljnom stepenu konkurencije od strane subjekata koji raspolažu zamjenljivim tehnologijama ili proizvode zamjenjive proizvode.

Imajući u vidu obaveze koje je Crna Gora preuzela Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, posebno u dijelu koji se odnosi na Zaključni kriterijum broj 1 u procesu pristupanja Evropskoj uniji, neophodna je potpuna transpozicija i primjena propisa EU u oblasti politike konkurencije. U oblasti sporazuma o licenciranju tehnologije, to podrazumijeva obavezu da se domaći propisi usklade sa pravilima EU o primjeni pravila konkurencije na sporazume o prenosu tehnologije koji su u okviru EU pravila o zaštiti konkurencije pokriveni grupnim izuzećem.

U skladu sa članom 11 Zakona o zaštiti konkurencije, uslovi, postupak i kriterijumi izuzeća po vrstama sporazuma (grupna izuzeća), u skladu sa članovima 9 i 10 Zakona, utvrđuju se propisom Vlade Crne Gore. Ovim članom se propisuje da se tim propisom naročito određuju vrste sporazuma koji mogu biti izuzeti, ograničenja i uslovi koje ti sporazumi ne smiju sadržati, kao i drugi uslovi koje ugovorne strane moraju ispuniti i sa kojima sporazumi moraju biti usaglašeni, uključujući vrijeme važenja sporazuma i izuzeća. Istim članom se utvrđuje da za sporazume koji ispunjavaju uslove propisane za grupno izuzeće nije potrebno pojedinačno odobrenje Agencije za zaštitu konkurencije.

U Crnoj Gori je trenutno na snazi Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije („Službeni list CG”, br. 59/14), usvojena 4. decembra 2014. godine. Postojeća uredba je djelimično usklađena s Regulative Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. marta 2014. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije, pa je potrebno njeno potpuno usklađivanje.

Donošenje nove uredbe stoga je potrebno radi pune usklađenosti sa aktuelnom pravnom tekovinom Evropske unije, obezbjeđivanja jasnog i predvidivog pravnog okvira za privredne subjekte koji su nosioci prava na tehnologiji, kao i one kojima je potrebna licenca na tehnologiji za obavljanje privredne djelatnosti. Donošenje nove uredbe će takođe doprinijeti unaprjeđenju pravne sigurnosti i efikasnije primjene pravila konkurencije od strane nadležnih organa.

Ovim se istovremeno ispunjavaju obaveze iz procesa pristupanja Crne Gore EU i doprinosi stvaranju uslova za nesmetano funkcionisanje tržišta i održiv tehnološki i inovacioni razvoj zasnovan na efikasnom prenosu tehnologije.

III. USKLAĐENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Crne Gore i država članica EU, a posebno Zaključni kriterijum broj 1 u procesu pristupanja Crne Gore EU, preuzeli smo obavezu transpozicije i primjene odredbi evropskog zakonodavstva. Transpozicija i primjena ove uredbe je obavezna za naše zakonodavstvo.

Tekst uredbe se zasniva na dokumentima Evropske komisije i to Regulativi Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. marta 2014. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije (SL L 93, 28.03.2014, str. 17–23).

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 Prijedloga uredbe uređuje se predmet, u skladu sa ovlašćenjem za donošenje ove uredbe iz člana 11 Zakona.

Članom 2 Prijedloga uredbe utvrđuje se obim primjene grupnog izuzeća, kojim se od zabrane iz člana 8 Zakona izuzimaju svi sporazumi o prenosu tehnologije koji ispunjavaju uslove propisane Zakonom i ovom uredbom. Ovom normom precizira se da se izuzeće odnosi upravo na one sporazume o prenosu tehnologije koji, iako sadrže određena ograničenja konkurencije, ispunjavaju kriterijume iz člana 9 Zakona, te se stoga smatra da njihova pozitivna dejstva na inovacije, širenje tehnologije i ekonomsku efikasnost imaju prevagu nad eventualnim restriktivnim efektima. Nadalje, propisuje se da se izuzeće može primijeniti i na pojedine ugovorne odredbe koje prate sporazume o licenciranju, poput odredaba o kupovini proizvoda, licenciranju dodatnih prava intelektualne svojine ili prenosu posebnog znanja i iskustva, ukoliko su one neposredno povezane sa proizvodnjom ili prodajom ugovornih proizvoda. Takođe se jasno razgraničava da se grupno izuzeće primjenjuje samo na one sporazume kojima davalac licence omogućava korisniku da koristi licencirana prava na tehnologiju u svrhu proizvodnje roba ili pružanja usluga, dok se izuzeće ne primjenjuje na sporazume o istraživanju i razvoju ni na sporazume o specijalizaciji, koji se uređuju posebnim propisima. Ovim se obezbjeđuje pravna sigurnost i predvidljivost za učesnike na tržištu koji zaključuju licence tehnologije, uz istovremeno sprječavanje zloupotrebe izuzeća u slučajevima koji nijesu obuhvaćeni njegovom svrhom.

Članom 3 Prijedloga uredbe uređuje se trajanje primjene grupnog izuzeća u zavisnosti od pravne prirode licenciranih prava. Propisivanjem da se izuzeće primjenjuje za cijelo vrijeme važenja licenciranih prava na tehnologiju, odnosno do njihovog isteka, prestanka ili oglašavanja ništavim, obezbjeđuje se pravna sigurnost davaocima i sticaocima licence u pogledu trajanja benefita koje ovo izuzeće omogućava. U slučaju kada je predmet licenciranja posebno znanje i iskustvo, izuzeće se primjenjuje sve dok takvo znanje i iskustvo zadržava karakter poslovne tajne, što odgovara prirodi ovog prava i njegovoj ekonomskoj vrijednosti. Dodatno se uređuje poseban slučaj u kojem posebno znanje i iskustvo postanu opšte poznati kao posljedica djelovanja samog korisnika licence. U tom slučaju, izuzeće se i dalje primjenjuje do isteka sporazuma, čime se čuva stabilnost ugovornog odnosa i sprječava pravna nesigurnost.

Članom 4 Prijedloga uredbe uređuje se značenje izraza korišćenih u ovoj uredbi radi obezbjeđenja pravne sigurnosti i jednoznačne primjene odredbi. Definicije izraza usklađene su sa terminologijom iz Zakona o zaštiti konkurencije i relevantnom EU regulativom o sporazumima o prenosu tehnologije, čime se osigurava dosljednost tumačenja i primjene uredbe u praksi. Ovakvim pristupom obuhvaćeni su ključni pojmovi kao što su „sporazum o prenosu tehnologije“, „prava na tehnologiju“, „ugovorni proizvod“, „posebno znanje i iskustvo (*know-how*)“, „relevantno tržište“ i drugi izrazi od značaja za procjenu uslova izuzeća i kontrolu poštovanja pravila o zaštiti konkurencije.

Članom 5 Prijedloga uredbe uređuje se pojam povezanih učesnika na tržištu, koji obuhvata ne samo direktne učesnike sporazuma o prenosu tehnologije, već i njihove povezane subjekte sa kojima su učesnici u sporazumu direktno ili indirektno povezani odnosom kontrole. Definisanje povezanih učesnika omogućava da se jasno odredi obim primjene grupnog izuzeća i identifikuju subjekti čija tržišna snaga može uticati na konkurenciju. Ovim se

obezbjeduje da svi subjekti koji sa učesnicima u sporazumu čine povezane učesnike na tržištu budu uključeni u procjenu uslova za izuzeće, čime se sprječava mogućnost zaobilaženja pravila i osigurava dosljedna primjena uredbe.

Članom 6 Prijedloga uredbe propisuju se pragovi tržišnih udjela koji određuju primjenu grupnog izuzeća na sporazume o prenosu tehnologije. Za sporazume između konkurenata pretpostavlja se da izuzeće važi ukoliko zajednički tržišni udio ugovornih strana ne prelazi 20% na relevantnom tržištu ili tržištima, dok za sporazume između nekonkurenata prag pojedinačnog tržišnog udjela iznosi 30%, što odražava niži rizik od ograničavanja, sprječavanja ili narušavanja konkurencije kada ugovorne strane ne djeluju na istom nivou tržišta. Član takođe uređuje način izračunavanja tržišnog udjela, uključujući raspodjelu udjela među povezanim učesnicima na tržištu, kao i pravila obračun u vezi sa licenciranim pravima na tehnologiju. Ukoliko tržišni udio naknadno premaši navedene pragove, izuzeće i dalje važi tokom dvije uzastopne kalendarske godine od kraja godine u kojoj je prag prvi put premašen, čime se obezbjeđuje pravna sigurnost i predvidljivost primjene uredbe.

Članom 7 Prijedloga uredbe propisuju se slučajevi koji predstavljaju teška ograničenja u sporazumima o prenosu tehnologije između konkurenata, koja zbog svog cilja ili efekata predstavljaju najteži oblik narušavanja konkurencije. Ova ograničenja uključuju zabranu samostalnog utvrđivanja prodajne cijene, ograničavanje obima proizvodnje, podjelu tržišta ili kupaca, te ograničavanje prava ugovornih strana na istraživanje i razvoj, osim kada je ograničenje neophodno za zaštitu licenciranog posebnog znanja i iskustva. Prisustvo bilo kojeg takvog ograničenja isključuje primjenu grupnog izuzeća na cjelokupan sporazum. Odredbom su istovremeno predviđeni izuzeci u kojima određena ograničenja, pod jasno definisanim uslovima, ne isključuju primjenu grupnog izuzeća, kao što su neregipročni, odnosno jednostrani sporazumi o prenosu tehnologije koji sadrže izričito definisana ograničenja i obaveze, ili ugovori koji predviđaju proizvodnju ugovornih proizvoda isključivo za potrebe sticaoca licence, bez ograničavanja njegove mogućnosti da aktivno i pasivno prodaje te proizvode kao rezervne dijelove za sopstvene proizvode. Na taj način se precizno balansira zaštita konkurencije i omogućava primjena grupnog izuzeća u opravdanim situacijama.

Članom 8 Prijedloga uredbe propisuju se slučajevi koji predstavljaju teška ograničenja u sporazumima o prenosu tehnologije između učesnika na tržištu koji nisu konkurenti, a koja imaju za cilj ili posljedicu ograničavanje prava ugovornih strana na samostalno određivanje cijena, pasivne ili aktivne prodaje, te ograničavanje slobode sticaoca licence da proizvodi ili distribuira ugovorne proizvode. Ipak, uredbom su istovremeno propisani izuzeci u kojima određena zabranjena ograničenja ne isključuju primjenu grupnog izuzeća, npr. kada su ograničenja vezana za ekskluzivnu teritoriju ili grupu kupaca koju je ekskluzivno za sebe zadržao davalac licence, proizvodnju isključivo za sopstvene potrebe sticaoca licence, proizvodnju radi obezbjeđivanja alternativnog izvora snabdijevanja za određenog kupca, ograničenja za sticaoca licence koji se bavi prodajom na veliko da prodaje krajnjim korisnicima, ili ograničenja za članove sistema selektivne distribucije da prodaju distributerima koji nisu prethodno odobreni od strane davaoca licence. Ukoliko ugovor sadrži bilo koje zabranjeno ograničenje iz ovog člana, grupno izuzeće se ne primjenjuje na cjelokupan sporazum. Takođe, ovim članom uredbe je propisano da ako učesnici koji nisu konkurenti postanu konkurenti tokom trajanja sporazuma, na sporazum nastavljaju da se primjenjuju odredbe člana koji se odnosi na nekonkurentne, osim u slučaju materijalnih izmjena sporazuma koje uvode prava na konkurentne tehnologije. Takvom materijalnom izmjenom će se smatrati zaključenje novog sporazuma o prenosu tehnologije između ugovornih strana koji se odnosi na prava na konkurentnu tehnologiju koja se mogu koristiti za proizvodnju proizvoda koji konkurišu ugovornim proizvodima. Time se uzima u obzir činjenica da ugovorne strane nisu bile konkurenti u trenutku zaključenja sporazuma, što pruža pravnu sigurnost učesnicima i omogućava da sporazumi zaključeni u takvom kontekstu ne budu naknadno sankcionisani kao restriktivni, pod uslovom da se ne mijenjaju materijalno na način koji uvodi prava na konkurentskim tehnologijama.

Članom 9 Prijedloga uredbe propisuju se ugovorna ograničenja koja su isključena iz primjene grupnog izuzeća, jer predstavljaju posebno osjetljive obaveze koje mogu ograničiti slobodu sticaoca licence da koristi licenciranu tehnologiju ili pravo bilo koje strane da sprovodi istraživanje i razvoj. Ove odredbe uključuju, između ostalog, obaveze da sticalac licence ne dodjeljuje ili ne prenosi prava trećim licima, kao i obaveze da se ne osporava valjanost prava na intelektualnu svojinu druge strane. Kod sporazuma između učesnika na tržištu koji nisu konkurenti, izuzeće se ne primjenjuje na ograničenja koja sprječavaju sticaoca da koristi sopstvena prava ili ograničavaju pravo bilo koje ugovorne strane da vrši istraživanje i razvoj, osim kada je to neophodno za zaštitu licenciranog posebnog znanja i iskustva. Na taj način se osigurava da najosjetljivija ograničenja ne mogu biti obuhvaćena grupnim izuzećem, dok se na sve ostale odredbe sporazuma primjenjuje izuzeće, čime se pruža pravna sigurnost učesnicima.

Članom 10 Prijedloga uredbe propisuje se ovlaštenje Agencije za zaštitu konkurencije da u pojedinačnim slučajevima ukine primjenu grupnog izuzeća iz ove uredbe kada se utvrdi da sporazum o prenosu tehnologije, iako formalno ispunjava uslove za izuzeće, u praksi proizvodi efekte koji nisu u skladu sa članom 9 Zakona o zaštiti konkurencije. To se posebno odnosi na situacije u kojima je pristup tehnologiji trećih lica ili potencijalnih sticaoca

licence na relevantnom tržištu ograničen, na primjer kumulativnim efektom paralelnih mreža sličnih restriktivnih sporazuma ili primjenom isključivih licenci koje onemogućavaju drugim učesnicima da koriste zamjenjiva prava na tehnologiji. Ovom odredbom Agencija može intervenirati kako bi se spriječila zloupotreba grupnog izuzeća i osiguralo da grupna izuzeća ne dovode do narušavanja konkurencije, dok se istovremeno poštuje pravna sigurnost i predvidljivost za učesnike u sporazumima koji ne proizvode takve restriktivne efekte. Ova odredba se primjenjuje posebno u slučajevima kada paralelne mreže sličnih sporazuma obuhvataju značajan udio relevantnog tržišta, odnosno više od 50%, čime se potencijalno umanjuje pristup tehnologiji ili ograničava konkurencija. U takvim situacijama, grupno izuzeće se ne primjenjuje na sporazume koji sadrže specifična ograničenja vezana za to tržište, čime se sprječava da sporazumi koji ograničavaju pristup tehnologiji ili ograničavaju, sprječavaju ili narušavaju konkurenciju uživaju pogodnost grupnog izuzeća.

Članom 11 Prijedloga uredbe uređuje odloženu primjenu odredbe člana 9 stav 1 tačka 3, kojim je propisano da se grupno izuzeće iz ove uredbe ne primjenjuje na ugovornu obavezu sadržanu u sporazumu o prenosu tehnologije kojom se jedna ugovorna strana obavezuje da ne osporava zakonitost prava na zaštitu intelektualne svojine čiji je nosilac u Evropskoj Uniji druga strana, ne dovodeći u pitanje mogućnost, u slučaju isključive licence, raskida sporazuma o prenosu tehnologije ukoliko korisnik licence osporava valjanost bilo kog licenciranog prava na tehnologiji. Do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, isključeno ugovorno ograničenje se odnosi samo na neposrednu ili posrednu obavezu jedne ugovorne strane da ne osporava zakonitost prava na zaštitu intelektualne svojine čiji je druga strana nosilac u Crnoj Gori.

Članom 12 Prijedloga uredbe propisano je da sporazumi zaključeni prije stupanja na snagu ove uredbe moraju biti usklađeni sa odredbama uredbe u roku od tri mjeseca od dana njenog stupanja na snagu. Ova odredba omogućava učesnicima na tržištu da u razumnom roku prilagode postojeće sporazume novim pravilima, čime se obezbjeđuje pravna sigurnost i dosljedna primjena uredbe. Rok od tri mjeseca predstavlja proporcionalno vrijeme za sprovođenje neophodnih izmjena, koje omogućava učesnicima na tržištu da izvrše sva potrebna prilagođavanja postojećih sporazuma bez narušavanja kontinuiteta poslovanja i bez stvaranja pravne nesigurnosti. Istovremeno, dovoljno je kratak da osigura blagovremenu primjenu novih pravila, što doprinosi zaštiti konkurencije i omogućava da prednosti grupnog izuzeća budu ostvarene u skladu sa zahtjevima iz Zakona i ove uredbe. Rok uzima u obzir administrativne i tehničke aktivnosti koje su često potrebne kako bi se postojeći sporazumi u potpunosti uskladili sa novim propisima, uključujući eventualne izmjene ugovornih odredbi, obavješćavanje ugovornih strana i prilagođavanje internih procedura.

Članom 13 Prijedloga uredbe je utvrđen je prestanak važenja propisa pa je propisano da danom stupanja na snagu ove uredbe, prestaje da važi Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije („Službeni list CG”, br. 59/14).

Članom 14 Prijedloga uredbe je utvrđeno stupanje na snagu uredbe osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

NAZIV PROPISA

Predlog Uredbe o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Predlogom Uredbe propisuju se uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije. Usvajanjem Predloga ove uredbe se ispunjava jedan od ciljeva usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije odnosno zatvaranje pregovora u procesu pristupanja Crne Gore EU.
 - Važeći propisi koji je na snazi, Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije, usvojena 4. decembra 2014. godine, je djelimično usklađena s Regulativne Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. marta 2014. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije, pa je potrebno njeno potpuno usklađivanje.
 - Obaveza zatvaranja pregovaračkog poglavlja u oblasti konkurencije uslovljena je i usvajanjem podzakonskih propisa. Obaveze koje je Crna Gora preuzela Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, posebno u dijelu koji se odnosi na Zaključni kriterijum broj 1 u procesu pristupanja Evropskoj uniji, neophodna je potpuna transpozicija i primjena propisa EU u oblasti politike konkurencije. U oblasti sporazuma o licenciranju tehnologije, to podrazumijeva obavezu da se domaći propisi usklade sa pravilima EU o primjeni pravila konkurencije na sporazume o prenosu tehnologije koji su u okviru EU pravila o zaštiti konkurencije pokriveni grupnim izuzećem.
 - Nijedan subjekat nije oštećen, a uredbom će se upravo stvoriti pravni okvir koji obezbjeđuje pravnu predvidljivost i sigurnost za svaki pravni subjekt.
 - Zatvaranje pregovaračkog poglavlja u oblasti konkurencije je prioritet rada Vlade pa usvajanje ovog propisa predstavlja uslov za dalje uskladjivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Predloženom Uredbom o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije nastavlja se sa usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije. Dalje uredbom se propisuju uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije. Sporazumi o prenosu tehnologije doprinose ekonomskoj efikasnosti i unaprjeđenju konkurencije, jer sprječavaju nepotrebno dupliranje istraživanja i razvoja, podstiču inicijativu za početna istraživanja, jačaju inovativnost i omogućavaju veću konkurentnost na tržištu proizvoda. Takvi mogući pozitivni efekti sporazuma o prenosu tehnologije na efikasnost i konkurenciju prevagnuće nad eventualnim negativnim efektima samo ukoliko učesnici u sporazumima nemaju značajnu tržišnu snagu, odnosno ukoliko su izloženi dovoljnom stepenu konkurencije od strane subjekata koji raspolažu zamjenljivim tehnologijama ili proizvode zamjenljive proizvode.
- Uskladjivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije je prioritet rada Vlade. Pregovaračko poglavlje 8- Konkurencija je uslovljeno usvajanjem nekoliko propisa. Uredbe o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije je propis čijim usvajanjem bi ostvarili jedan od ciljeva za zatvaranje pregovaračkog poglavlja. Usvajanjem ovog propisa se stvara regulatorni okvir koji podržava efikasno funkcionisanje tržišne ekonomije, štiti konkurenciju na tržištu i doprinosi interesima potrošača i privrede.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju.
- U ovom slučaju je neophodna opcija usvajanje predloženog propisa. Donošenje predložene uredbe ima za cilj prenošenje u crnogorski pravni sistem Regulative Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. marta 2014. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije. Navedena Regulative reguliše primjenu člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije, odnosno propisuje uslove pod kojima se određene kategorije sporazuma o licenciranju prava na tehnologiju, uključujući sporazume o prenosu prava intelektualne svojine i pripadajućeg posebnog znanja i iskustva, izuzimaju od opšte zabrane propisane članom 101 stav 1 UFEU. Ova uredba definiše koje vrste sporazuma između učesnika na tržištu, kako konkurenata, tako i onih koji nisu konkurenti, mogu biti smatrane opravdanim sa aspekta efikasnosti, inovacija i tehnološkog razvoja, i utvrđuje pragove tržišnih udjela, zabranjena i isključena ograničenja u ovim sporazumima, kao i kriterijume pod kojima se može ukinuti izuzeće u pojedinačnim slučajevima. Time se postiže pravna sigurnost za učesnike na tržištu koji razvijaju i komercijalizuju tehnologiju, a istovremeno se obezbjeđuje da licencni aranžmani ne budu sredstvo za narušavanje konkurencije na relevantnim tržištima.
- Jedino na ovaj način, usvajanjem propisa kojima se uskladjuje nacionalno zakonodavstvo sa zakonodavstvom Evropske unije Crna Gora može ispuniti obaveze iz poglavlja 8- Konkurencija i u potpunosti harmonizovati nacionalno zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU. U kontekstu evropskih integracija, neusvajanje ovog propisa može rezultirati neispunjavanjem obaveza iz pregovaračkog poglavlja 8, što bi imalo negativne posljedice na dinamiku pristupnog procesa Crne Gore.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
 - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
 - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
 - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
 - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.
-
- Predloženi propis imaće uticaj na više interesnih grupa. Privredni subjekti, posebno oni koji poštuju pravila konkurencije imaće direktne pozitivne efekte na poslovanja privrednih subjekata, budući da će obezbijediti pravnu sigurnost uređujući koje se vrste sporazuma i pod kojim uslovima mogu izuzeti od zabrane. Sporazumi o prenosu tehnologije doprinose ekonomskoj efikasnosti i unaprjeđenju konkurencije, jer sprječavaju nepotrebno dupliranje istraživanja i razvoja, podstiču inicijativu za početna istraživanja, jačaju inovativnost i omogućavaju veću konkurentnost na tržištu proizvoda. Takvi mogući pozitivni efekti sporazuma o prenosu tehnologije na efikasnost i konkurenciju prevagnuće nad eventualnim negativnim efektima samo ukoliko učesnici u sporazumima nemaju značajnu tržišnu snagu, odnosno ukoliko su izloženi dovoljnom stepenu konkurencije od strane subjekata koji raspolažu zamjenljivim tehnologijama ili proizvode zamjenljive proizvode.
 - Ne postoje troškovi za građane, jer se ne uvode nove obaveze.
 - Pozitivne posljedice propisa višestruko opravdavaju usvajanje ove uredbe odnosno pozitivni efekti sporazuma o prenosu tehnologije na efikasnost i konkurenciju prevagnuće nad eventualnim negativnim efektima.
 - Predloženi propis direktno doprinosi jačanju konkurencije doprinosi dugoročnom ekonomskom rastu, omogućavaju veću konkurentnost na tržištu proizvoda većoj produktivnosti i većoj zaštiti krajnjih potrošača što dodatno povećava povjerenje u tržište i pravni sistem.
 - Predloženi propis ne stvara bilo kakvo administrativno opterećenje niti biznis barijeru već upravo spriječava stvaranje istih i povećava povjerenje u tržište i pravni sistem.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje ovog propisa nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore.
- Obzirom da nijesu potrebna sredstva za sprovođenje ovog propisa suvišan je odgovor na ovo pitanje.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Za implementaciju propisa nije neophodno planirati sredstva za narednu fiskalnu godinu.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.
- Implementacijom propisa nije predviđen prihod za budžet Crne Gore.
- Obzirom da nijesu potrebna sredstva za sprovođenje ovog propisa nije bilo ni metodologije za obračun izdataka.
- Nijesu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda jer ih nije bilo troškova.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa.
- Obzirom na to da nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa eventualne primjedbe nijesu mogle biti uključene u tekst propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako.
 - Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
 - Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- Za pripremu predloga predmetne uredbe korišćene se usluge EU projekta izvođač GIZ.
 - Nijesu konsultovane zainteresovane strane.
 - Vidjeti prethodni odgovor.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
 - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
 - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
 - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
-
- Nema prepreka implementaciji propisa.
 - Agencija za zaštitu konkurencije će u cilju obezbjeđivanja uslova za slobodnu konkurenciju na tržištu aktivno nadzirati primjenu propisa i ispunjenost uslova u pogledu vrsta sporazuma koji su definisani uredbom.
 - Glavni indikatori uključuju jasno razumijevanje poslovnih subjekata na teritoriji Crne Gore o obavezi prijave definisanih vrsta sporazuma u slučaju neispunjenja uslova iz uredbe, te u tom smislu i omogućavanje adekvatne mjere nadzora od strane nadležnog organa na vertikalne poslovne odnose u Crnoj Gori koji mogu imati za cilj ili posljedicu narušavanje ili ograničavanje konkurencije.
 - Za sprovođenje monitoringa i evaluaciju primjene će biti zadužena Agencija za zaštitu konkurencije.

Datum i mjesto

MINISTAR

Podgorica, 3.12.2025.godine

Nik Gjelošhaj

